

Opr.št.: AL/110-2016
Ljubljana, 18. 1. 2016

Ministrstvo za okolje in prostor
Irena Majcen, ministrica
Dunajska 48
1000 Ljubljana

Zadeva: Mnenje ZAG do osnutkov Gradbenega zakona (GZ) in Zakona o pooblaščenih arhitektih in inženirjih (ZPAI)

Na Zavodu za gradbeništvo Slovenije (ZAG) pozdravljamo namen Vlade RS, da izboljša zakonodajo na področju urejanja prostora, graditve objektov in regulacije odgovornosti deležnikov, ki so ključni pri zagotavljanju varnosti in trajnosti gradbenih objektov. Istočasno kot vrhunska znanstveno-raziskovalna in strokovna inštitucija dvomimo, da predlagana oblika GZ lahko reši dosedanje pomanjkljivosti. Utemeljitev za naše mnenje navajamo v nadaljevanju.

Obstoječi Zakon o graditvi objektov (ZGo-1-NPB7), ki je v uporabi že dvanajst let, ima po našem mnenju dobro zasnovo in ne potrebuje nadomestitve z novim konceptom, ampak zgolj določene popravke, dopolnitve in nadgradnjo. Predstavnike pristojnega ministrstva (MOP, MGRT, MZI) smo že v preteklih letih opozarjali, da obstoječi ZGo in z njim povezani pravilniki potrebujejo predvsem nadgradnjo, in to na številnih področjih (podzakonski akti za vgradnjo, zagotavljanje mehanske odpornosti in stabilnosti, dokazovanje trajnosti in trajnostnosti).

Analize, ki smo jih v letih 2008-2009 izvedli po naročilu MOP v okviru projekta »Napake pri graditvi«, so pokazale, da je nepopolna ali neustrezna projektna dokumentacija vzrok vsaj za polovico napak na zgrajenih objektih. V izjemno veliko primerih projektanti niso določili posameznih detajlov in posameznih materialov, kar je bistveno vplivalo na funkcionalnost, predvsem pa trajnost objektov. Podrobneje smo se s tem srečali predvsem pri kompleksnejših javnih objektih, kot so Onkološki inštitut, Pediatrična klinika in Opera Ljubljana. V zadnjem desetletju smo v več dopisih MOP, MGRT in MZI opozorili, da bi ustrezni podzakonski akti, ki bi predpisovali način vgradnje posameznih materialov in elementov, v veliki meri odpravili omenjene težave. Zato pozdravljamo namen ZG, da uvede zakonodajo za vgradnjo (29. člen) kot je to že dolgo urejeno v sosednjih državah, vendar je potrebno omenjeni tehnični predpis uveljaviti vzporedno z ZG. Prav tako je potrebno istočasno z ZG izdati ali posodobiti tehnične predpise za splošno definirane zahteve v členih od 17. do 24. (mehanska odpornost in stabilnost, varnost pred požarom, higienska in zdravstvena zaščita ter zaščita okolja, varnost pri uporabi, zaščita pred

hrupom, varčevanje z energijo in ohranjanje toplote, univerzalna dostopnost in raba objektov, trajnostna uporaba naravnih virov). V kolikor omenjeni tehnični predpisi ne bodo izdani ali posodobljeni istočasno z uveljavitvijo ZG, bo lahko ogrožena varnost ljudi in okolja, ter tudi povzročena znatna gospodarska škoda (naknadne sanacije objektov).

Omenili smo, da je že sedaj projektna dokumentacija za PGD in PZI (ter za vzdrževanje in obnovo) velikokrat pomanjkljiva. Osnutek ZG sedanje stanje še dodatno liberalizira, kar bo povzročilo še dodatne težave. Situacija bo verjetno posebej kritična predvsem pri kompleksnih (bolnišnice, šole, hoteli, nakupovalna središča, ipd.) in inženirskih objektih (predori, pregrade, ceste, ipd.), kjer je glede na prej opisane pomanjkljivosti odprava obvezne revizije projektne dokumentacije nesmiselna in potencialno škodljiva.

Menimo, da sta sporni vloga in pristojnost vodje gradnje. GZ omogoča, da je vodja del in projektant lahko ista oseba, kar je v konfliktu z določilom, da vodja gradnje pregleduje ustreznost projekta, in določilom, da vodja gradnje ne sme izdelati sprememb projekta. Predvsem pa je vprašljiva pristojnost vodje gradnje za ocenjevanje ustreznosti in potrjevanje delov projekta, ki niso s področja njegove stroke. Osnutek GZ skupaj z osnutkom ZPAI tako predstavljata preveliko liberalizacijo graditve, deregulacijo inženirskih poklicev in izključenost inženirjev posameznih tehniških strok, ki so ključne pri graditvi (gradbena, strojna, elektro). Pričakovanje, da bodo gradbeni inšpektorji eliminirali pomanjkljivosti ob manjši vključenosti inženirjev, je ob sedanjem številu in tehnični usposobljenosti inšpektorjev, nerealna.

Osnutek GZ okvirno določa status in naloge izvedencev, ki naj bi po potrebi sodelovali z vodjem gradnje. Za njih postavlja dodatne zahteve, ki jih strokovnjaki visokošolskih in znanstveno-raziskovalnih inštitucij praviloma ne morejo pridobiti, oziroma ohraniti. Tudi če imajo status pooblaščenega inženirja ali pooblaščenega arhitekta, bi namreč morali imeti najmanj deset let delovnih izkušenj s področja graditve v praksi po pridobitvi pooblastila, kar pa v okviru javnega zavoda ni mogoče doseči. S takim določilom v ZG bi v praksi onemogočili sodelovanje vrhunskih strokovnjakov, ki imajo tudi zaradi kontinuiranega sodelovanja v EU raziskovalnem področju največ znanja in izkušenj na ožjih področjih. Potrebno je omeniti, da je takšna definicija izvedencev tudi v nasprotju z ZUP (Zakon o splošnem upravnem postopku).

Glede na vse navedeno, žal ugotavljamo, da osnutek ZG graditev ureja bistveno drugače od obstoječega ZGo. Istočasno ne zagotavlja potrebne postopnosti sprememb v zakonu in povezanih aktih. Tako radikalne spremembe gradbene zakonodaje prinašajo velika tveganja, nekatera od njih je v fazi priprave zakona težko predvideti. Zato sta osnutka GZ in ZPAI za nas nesprijemljiva za nadaljnjo obravnavo.

Ministrstvu predlagamo, da v sodelovanju vseh strok pripravi celovito analizo prednosti in pomanjkljivosti sedanjega ZGo, ter ga ustrezno nadgradi. Na tej osnovi naj se sprejme strategija postopnih sprememb gradbene zakonodaje, novi ZPAI pa naj inženirjem gradbene, elektro in strojne stroke glede na sedanji osnutek zagotovi večjo vlogo. Predvidevamo, da bo potrebno predvsem natančneje določiti pristojnosti in odgovornosti posameznih deležnikov pri gradnji: investitorja, projektanta, revidenta, izvajalca, nadzora, ter po potrebi tudi zunanje kontrole in izvedencev. V tem smislu bo potrebno predvsem izdati nove ali posodobiti tehnične predpise za splošno definirane zahteve: za vgradnjo, mehansko odpornost in stabilnost, varnost pred požarom, higiensko in zdravstveno

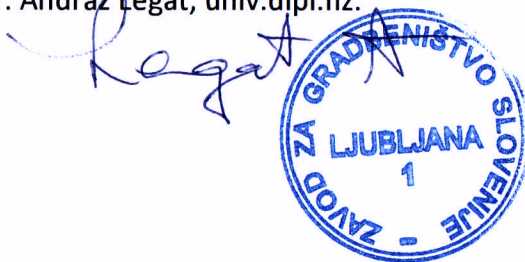
zaščito ter zaščito okolja, varnost pri uporabi, zaščito pred hrupom, varčevanje z energijo in ohranjanje toplote, univerzalno dostopnost in rabo objektov, trajnostno uporabo naravnih virov.

Strokovnjaki ZAG smo pripravljene s svojim znanjem in izkušnjami tvorno sodelovati pri analizi in izboljšavi obstoječih ter pripravi novih zakonov, oziroma tehničnih predpisov.

S spoštovanjem!

direktor:

izr. prof. dr. Andraž Legat, univ.dipl.fiz.

V vednost:

- Ministrstvo za infrastrukturo, Langusova ulica 4, 1000 Ljubljana
- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, Kotnikova 5, 1000 Ljubljana